

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE

Adresa: Bd. Ștefan cel Mare, 180, et.10, bir. 1001, MD2004, Chișinău, Republica Moldova

Telefon : (373 22) 29.62.71; Fax (373 22) 29.62.71; www.cnaa.md e-mail: info@cnaa.gov.md

2 septembrie 2016
la nr. 03/15-33Ph din 12.08.2016

nr. 01-98

**Doamnei Corina FUSU,
Ministru al Educației**

Stimată Doamnă Ministru,

Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA) a examinat proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea *Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat* și vă comunică următoarele observații / propuneri pe marginea textului proiectelor documentelor prezentate.

- 1) Programele de postdoctorat se organizează în scopul realizării de cercetări științifice fundamentale și aplicative avansate, conform art.95 (1) al Codului Educației. Cu alte cuvinte, postdoctoratul reprezintă o cercetare „pură”, fără a include activități didactice și de alt gen, care se regăsesc în ciclurile învățământului superior. Astfel, programele de postdoctorat nu pot fi organizate doar de către universități, ci în cadrul tuturor instituțiilor care realizează activități de cercetare, dezvoltare și inovare, conform art.95 (3) al Codului Educației. Nu este logic și nici legal ca programele de postdoctorat să fie legate de școlile doctorale. În prezent, performanța științifică a unei instituții în Republica Moldova este stabilită în urma procesului de evaluare și acreditare, de către CNAA, prin acreditarea instituției și acordarea uneia din cele 3 categorii (A, B, C). În acest sens, propunem modificarea p.3 al Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat (în continuare – Regulament), astfel încât acesta să stabilească că dreptul de organizare a programelor de postdoctorat îl dețin instituțiile acreditate de către CNAA, iar categoria obținută de instituție să fie luată în considerație la repartizarea granturilor postdoctorale.
- 2) Proiectul Regulamentului stipulează, la p.5, că programele de postdoctorat au o durată de până la 3 ani. Să înțelegem că poate fi 1, 2 sau 3 ani? Nu este indicat, însă cine stabilește durata și care sunt criteriile pentru stabilirea duratei. Propunem clarificarea acestor aspecte și includerea în Regulament.
- 3) În capitolul III. *Organizarea concursului de proiecte din fonduri publice*, lipsește descrierea celui mai important aspect într-un concurs – criteriile de evaluare a proiectelor înaintate. În p.14 este indicat că proiectele sunt selectate pentru finanțare în ordinea descrescătoare a punctajului obținut în urma evaluării, dar nu sunt indicate modalitatea și criteriile de acordare a punctajului, precum și faptul cine face selecția. Considerăm, de asemenea, important de a fi stipulat că selecția se face pe domenii, întrucât evaluarea în diferite domenii este diferită atât după criterii, cât și după gradul de exigență. În schimb

acest capitol abundă în informații, care, în opinia noastră, sunt mai puțin relevante, cum ar fi faptul că, candidații care au obținut titlul de doctor peste hotare prezintă o copie legalizată a certificatului de recunoaștere și ecivalare a diplomei (p.9) sau că anunțul deschiderii competiției de proiecte finanțate din fonduri publice pe pagina web al organizatorului conține obligatoriu informații de contact. Ca urmare propunem indicarea în regulament a elementelor esențiale pentru un concurs, în primul rând a unor criterii de evaluare, care să promoveze meritocrația și preformața științifică.

- 4) Proiectul Regulamentului prevede că dosarele candidaților vor fi depuse la Ministerul Educației, unde vor fi evaluate (pp.12-13). Ministerul Educației nu are, însă, comisii de evaluare specializate și nici nu deține baze de date a experților. În consecință, există riscul repetării situației cu evaluarea proiectelor pentru obținerea granturilor doctorale, în procesul căreia câțiva experți au evaluat sute de dosare, fără a exista criterii clare de acordare a punctajului. Pentru evitarea acestei situații, propunem utilizarea celor 24 comisii de experți pe domenii ale CNAA, drept argument servind faptul că aceste comisii includ 7-12 membri reprezentativi pentru fiecare domeniu, iar CNAA nu este o instituție cu atribuții de finanțare a cercetării, ceea ce poate asigura mai ușor evitarea conflictelor de interese.
- 5) În capitolul *IV. Finanțarea programelor de postdoctorat* este stipulat că programele pot fi finanțate din surse publice prin granturi postdoctorale, iar planul de granturi postdoctorale se aprobă anual de către Guvern la propunerea Ministerului Educației. Însă, nu este indicat niciun criteriu de formare a acestui plan, lăsând la discreția factorului uman acest aspect important. Și în acest caz, propunem indicarea unor criterii clare, argumentate, cuantificabile.
- 6) În varianta prezentată a Regulamentului, grantul postdoctoral include și o bursă a postdoctorandului. Din nou nu este stipulat cum se stabilește sau care este mărimea bursei și cine o stabilește. Ar fi oportun, de asemenea, de stipulat cuantumul orientativ al grantului și sursele de finanțare.
- 7) Mai multe întrebări ridică capitolul *VII. Finalizarea programelor de postdoctorat*. Chiar în primul punct, 33, nu este clar ce înseamnă că „programele de postdoctorat finalizează .. în baza sintezei lucrărilor științifice publicate”. Nu este clar până la capăt dacă aceste programe se finalizează obligatoriu cu obținerea titlului de doctor habilitat sau se poate absolvi un program fără un titlu, doar cu noi competențe câștigate, așa cum este acceptat în țările occidentale. Din punctul următor, 34, înțelegem că titlul se poate obține și în baza sintezei lucrărilor științifice publicate, dar nu sunt clare mai multe aspecte: există o susținere publică, sunt anumite cerințe pentru a avea dreptul de a obține titlul fără a elabora o teză etc. Propunem să fie elucidate toate aceste aspecte]n Regulament.
- 8) Proiectul Regulamentului nu indică deloc modalitatea de susținere publică a tezei. În acest context, având în vedere că postdoctoratul este o activitate de cercetare, că titlul de doctor habilitat este unul specific și se acordă la nivel internațional în mod diferit față de cel de doctor (vezi spre exemplu cazul Poloniei - [Law on Academic Degrees and Title and Degrees and Title in the Arts](#)), iar până acum CNAA a conferit acest titlu, propunem să fie stipulat în Regulament că elaborarea și susținerea tezei de doctor habilitat, precum și modalitatea de conferire a titlului de doctor habilitat este reglementată printr-o metodologie elaborată de către CNAA. Această metodologie ar trebui să răspundă la astfel de întrebări ca: Există o Comisie în fața căreia se susține teza de doctor habilitat? Cum se formează această Comisie? Care e modalitatea de consultare a tezei înainte de susținere? Se acordă

calificative pentru teza susținută? Titlul se acordă pe domenii? Dacă da, corespund ele cu cele de la titlul de doctor? etc.

- 9) Proiectele documentelor prezentate includ prevederi divergente privind statutul postdoctorandului. În proiectul Regulamentului, întâlnim expresia *cercetător postdoctorand* (art.23, 28), iar în Nota informativă – *student postdoctorand* (p.2 al Esenței proiectului). În opinia noastră, statutul postdoctorandului nu poate fi decât cercetător (ca de altfel și al doctorandului).
- 10) În proiectul Regulamentului există o serie de inexactități, ambiguități și alte erori. Astfel, denumirea capitolului II nu este potrivită, întrucât tot Regulamentul se referă la programele de postdoctorat și nu doar acest capitol. Conținutul punctului 26 nu corespunde capitolului V. *Desfășurarea programelor de postdoctorat*, în care este plasat. În p.37 se menționează Comisia de Etică, creându-se impresia că în Republica Moldova există o singură astfel de comisie (când, de fapt, nu există așa comisie la nivel național). În acest sens, propunem revederea structurii și conținutului Regulamentului.

Per ansamblu, proiectul Regulamentului este un document foarte general, care nu tratează unele aspecte importante, esențiale pentru desfășurarea programelor de postdoctorat. Regulamentul însă ar trebui să desfășoare și să concretizeze prevederile din Codul Educației referitoare la programele de postdoctorat. Considerăm că nu trebuie de confundat lipsa includerii unor prevederi clare, argumentate, coerente în Regulament cu respectul pentru autonomia universitară. Totodată, pentru desfășurarea eficientă a programelor de postdoctorat, este necesar să fie înlăturate contradicțiile existente în legislația națională referitor la postdoctorat, în special să fie armonizat Codul cu privire la Știință și Inovare cu Codul Educației. În caz contrar, Regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat nu se va integra organic în sistemul legislației naționale, întrucât acesta nu va putea fi corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior, lucru stipulat în art.5 (1) al *Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (nr.317 din 18.07.2003)*.

Cu respect,

Președinte, academician

Valeriu CANTER